

УДК 330.3:65.012.12

В.О. МАТРОСОВА, канд.екон.наук, доцент, НТУ «ХП»

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Вирішення проблеми забезпечення ефективної діяльності промислового підприємства тісно пов'язана з поняттям економічного потенціалу, його структурою і чинниками, що визначають міру ефективності використання потенціалу, багато з яких важко оцінити кількісно, але які можуть мати вирішальне значення для економічного використання ресурсів і досягнення кінцевої мети підприємства. Розширене, інтегральне визначення категорії «економічний потенціал»:

Економічний потенціал підприємства – це шкала дійсних та перспективних можливостей підприємства, як елемента загальної економічної системи, у даному просторі, на даний період часу, в рамках заданої системи та за даних умов існування в розрізі комплексних значень стану економічної системи, наявного фінансово-економічного стану підприємства, резервів та ефективності діяльності, з одного боку, та чітко і кількісно визначених стратегічних цілей, з іншого боку (рис 1).

Системний підхід до аналізу та оцінки економічного потенціалу полягає в тому, що підприємство є мікрочастинкою загального економічного простору і неможливо розглядати його відокремлено від середовища та часу існування. Вплив в рамках системи має зворотній зв'язок, його рівень визначається наближеністю оточення (рис.1).

Економічний потенціал досить складне поняття з точки зору семантичного підходу, оскільки вміщує у собі 2 основні семантичні складові: основу потенціалу (наявний стан на даний момент) та перспективи. Основа потенціалу є визначеною та підлягає остаточному аналізу та оцінці. Основну складність визиває аналіз та оцінка перспектив на основі системного підходу.

Основою визначення перспектив є напрямок, сила, характер та швидкість розвитку когерентного поля взаємозв'язаних структурних елементів економічного потенціалу, помножений на коефіцієнти стимуляції та тертя. Тобто визначивши загальні координати та імпульси частин можна визначити майбутні перспективи системи. Перспективи визначаються можливостями (фактори об'єктивного характеру) та здатністю до розвитку (фактори суб'єктивного характеру). Можливості об'єктивного характеру визначають вплив зовнішніх факторів просторово-економічного та інституційного характеру, які можуть бути критеріями стимулів або обмеження розвитку (рис. 2).

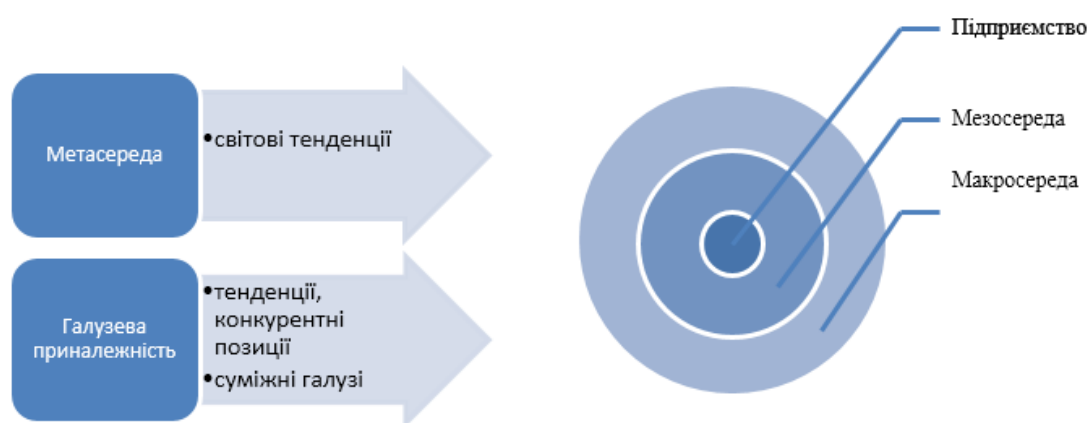

Рис.1 - Система зовнішнього оточення підприємства

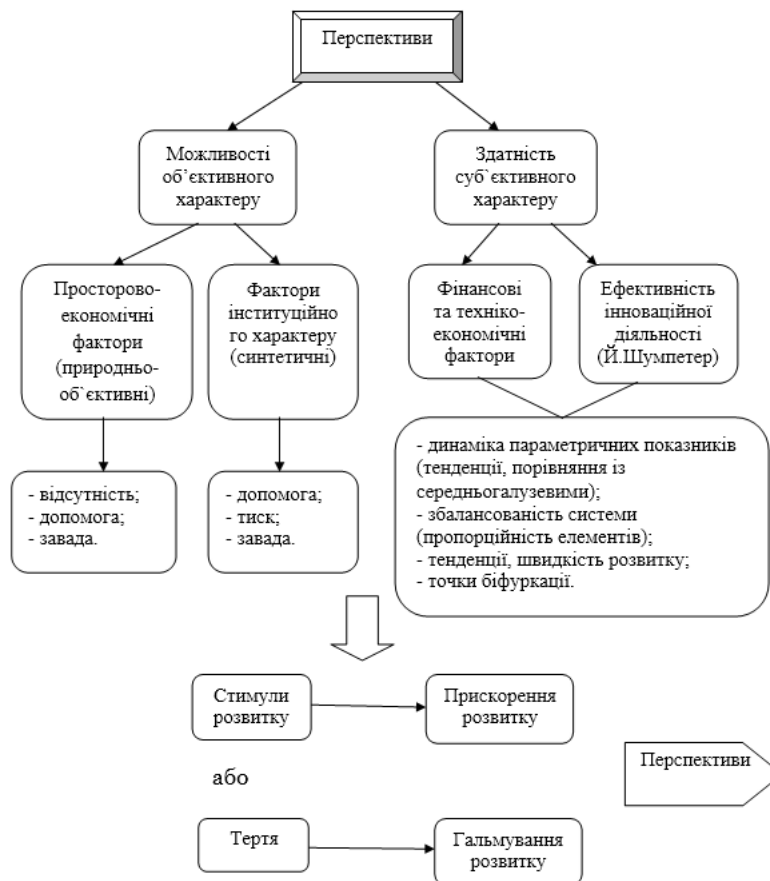

Рис. 2 - Критерії визначення перспективної складової семантичного значення економічного потенціалу.

Таким, чином, існує «вільний коридор розвитку» у межах граничних можливостей суб'єктивного характеру, стимулів та перешкод об'єктивного характеру. Основна задача аналізу та оцінки економічного потенціалу підприємства, окрім аналізу основи потенціалу, визначити рамки «вільного коридору».